

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/109/2005

OCENA SYTUACJI POLSKI NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

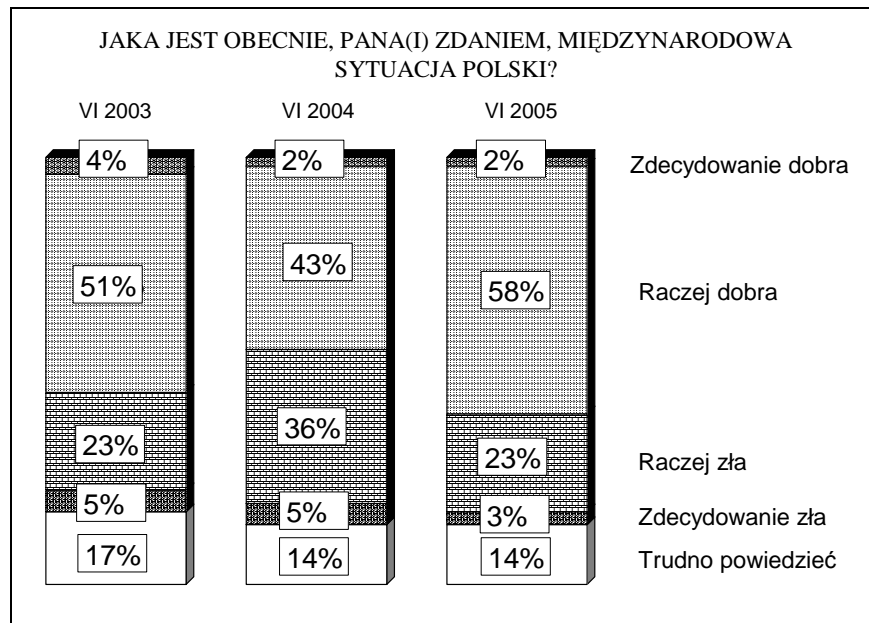
WARSZAWA, CZERWIEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

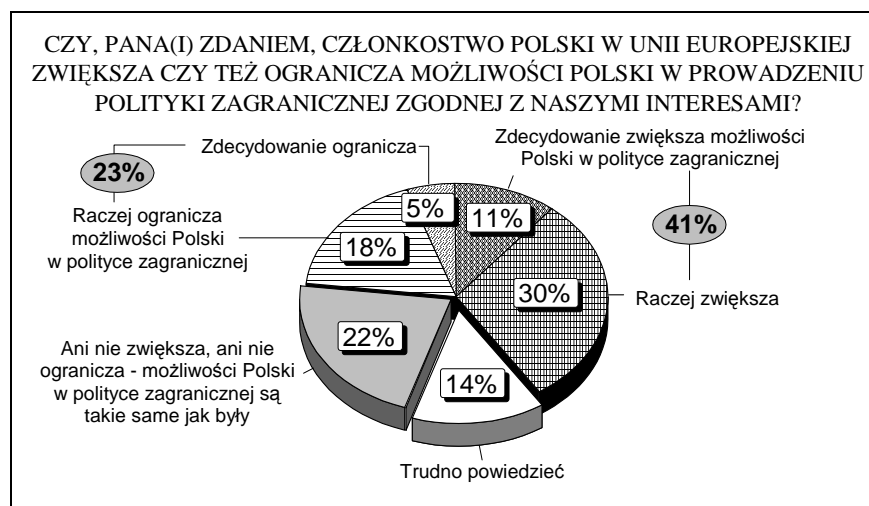

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

- Zdaniem większości badanych (60%) sytuacja Polski na arenie międzynarodowej jest dobra. Przekonanie to znacznie się umocniło w pierwszym roku członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej.

- Najczęściej (41% wskazań) wyrażany jest pogląd, że integracja z Unią zwiększyła możliwości Polski w prowadzeniu polityki zagranicznej zgodnej z naszymi interesami.

- Mimo to jednak nadal przeważają krytyczne opinie o polskiej polityce zagranicznej. Ponad połowa badanych (55%) jest zdania, że w stosunkach z innymi krajami Polska niewystarczająco chroni swoje interesy. Zarazem nieco więcej niż jedna piąta (21%) uważa, że istnieje zagrożenie niepodległości Polski.

Przystąpienie rok temu Polski, a także siedmiu innych państw naszego regionu, w tym trzech krajów bezpośrednio z nami sąsiadujących, do Unii Europejskiej było drugim, po wcześniejszym wejściu do NATO, formalnym aktem uzewnętrzniającym zasadniczą zmianę sytuacji naszego kraju na arenie międzynarodowej. Jednak, jak wiadomo, akt ten w opinii publicznej bynajmniej nie był - i nadal nie jest - jednoznacznie oceniany. Wśród głównych argumentów wysuwanych przez przeciwników integracji jest i taki, że przynależność do UE oznacza podporządkowanie Polski obcym, stanowi wręcz zagrożenie jej suwerenności. Przeciwnicy integracji są w zdecydowanej mniejszości, co nie oznacza, że ich poglądy nie mają wpływu na całościowy obraz opinii Polaków o miejscu naszego kraju w świecie.

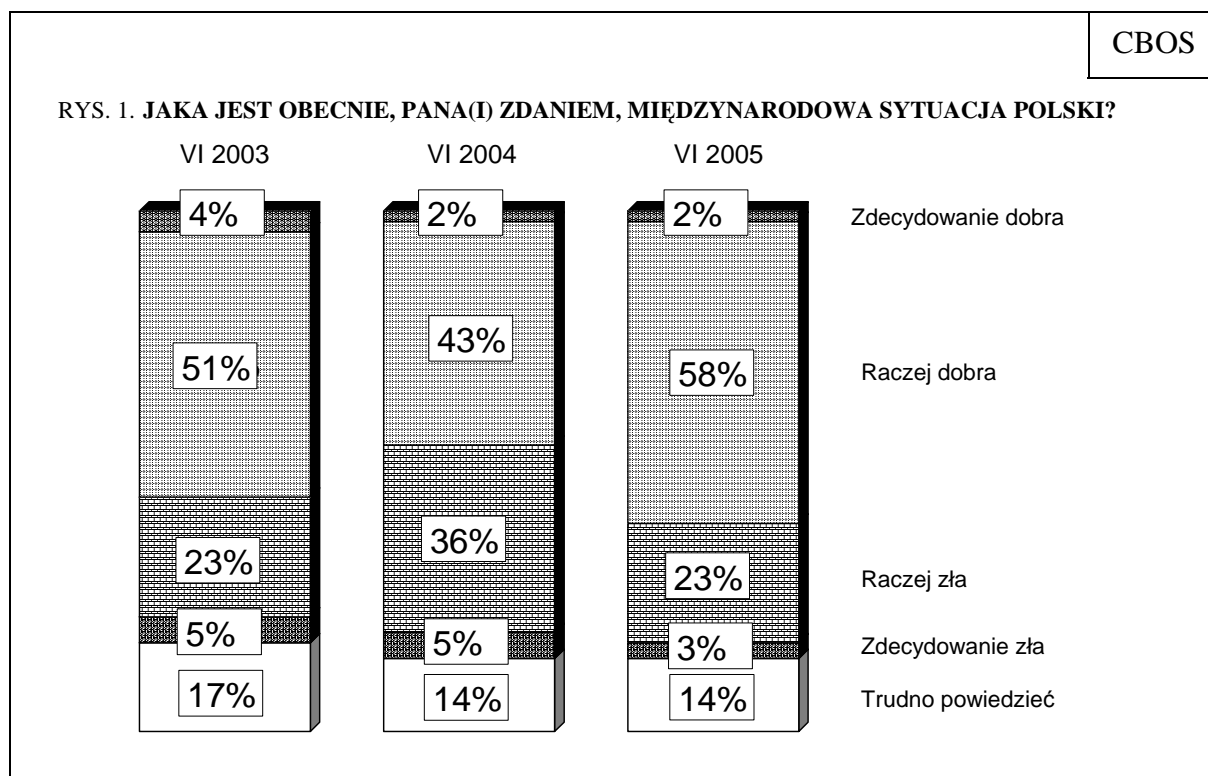
Obecnie jednak na plan pierwszy wysunęła się kwestia polskiej polityki w sprawach wewnętrznych, pozycji Polski we wspólnocie europejskiej i właściwego chronienia naszych interesów. Drugą bardzo istotną płaszczyzną relacji Polski ze światem zewnętrznym, na której w ostatnim roku wiele się działo, są stosunki z naszymi wschodnimi sąsiadami. Wymieniając w największym skrócie można wskazać wydarzenia na Ukrainie i rolę, jaką odegrała tam Polska, spory z Rosją o ocenę niedawnej przeszłości, a także politykę rządu Białorusi wobec tamtejszego Związku Polaków. W chwili obecnej są to główne czynniki kształtujące w opinii publicznej ocenę położenia Polski na arenie międzynarodowej.

OCENA SYTUACJI POLSKI NA FORUM MIĘDZYNARODOWYM

Jak Polacy oceniają sytuację naszego kraju na arenie międzynarodowej po roku obecności w Unii Europejskiej¹?

---

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (181) przeprowadzony w dniach od 3 do 6 czerwca 2005 roku na liczącej 1037 osób reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców Polski.

W stosunku do ubiegłego roku znacznie wzrosła (o 15 punktów, do 60%) liczba pozytywnych ocen sytuacji Polski na arenie światowej. Obecnie jest ich ponad dwukrotnie więcej niż negatywnych (26%), podczas gdy przed rokiem odsetki wskazań niemal się równoważyły (odpowiednio: 45% i 41%). Tak wyraźne umocnienie się przekonania, że sytuacja naszego kraju na arenie międzynarodowej jest dobra, może się wiązać z tym, że przed rokiem, tuż po przystąpieniu do Unii Europejskiej, panowała duża niepewność co do tego, jak Polska będzie funkcjonować w nowej sytuacji.

Jednocześnie wśród badanych dominuje przekonanie, że w ciągu ostatniego roku sytuacja Polski na arenie międzynarodowej poprawiła się lub co najmniej nie pogorszyła. Takiego zdania jest w sumie niemal trzy czwarte ankietowanych (72%), tylko co siódmy (15%) uważa, że obecnie sytuacja Polski jest gorsza niż rok temu. Również pod tym względem obserwujemy wyraźną poprawę ocen w stosunku do zanotowanych w roku ubiegłym - wzrosła liczba badanych postrzegających poprawę sytuacji Polski w świecie, zmalała zaś konstatających pogorszenie.

RYS. 2. CZY OBECNIE, PANA(I) ZDANIEM, MIĘDZYNARODOWA SYTUACJA POLSKI JEST LEPSZA CZY TEŻ GORSZA, NIŻ BYŁA ROK TEMU?

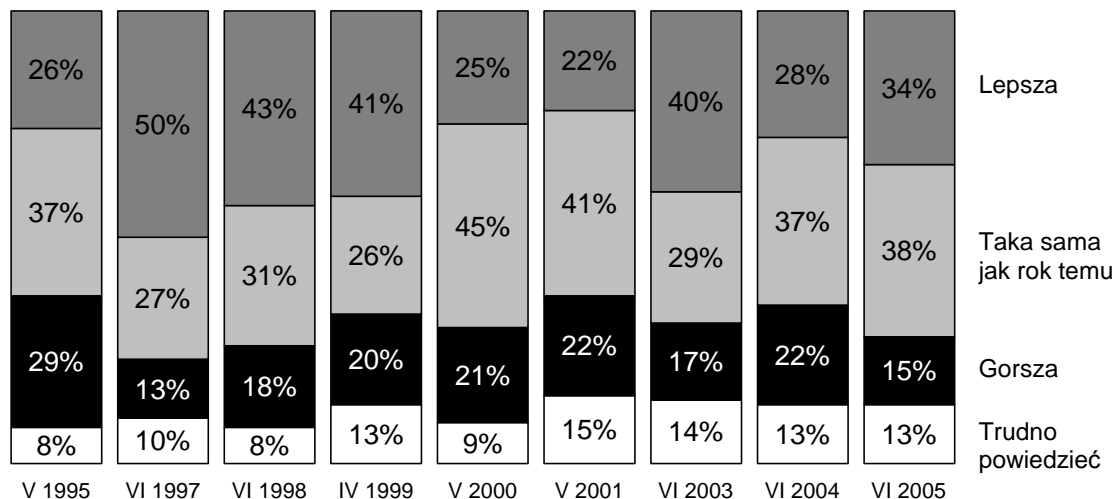

Tabela 1

Czy obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski jest lepsza czy też gorsza, niż była rok temu?	Wskazania respondentów według terminów badań								
	V '95	VI '97	VI '98	IV '99	V '00	V '01	VI '03	VI '04	VI '05
	w procentach								
Zdecydowanie lepsza	3	13	6	8	4	3	6	3	4
Raczej lepsza	23	37	37	33	21	19	34	25	30
Lepsza	26	50	43	41	25	22	40	28	34
Taka sama jak rok temu	37	27	31	26	45	41	29	37	38
Raczej gorsza	24	11	16	18	17	19	15	19	13
Zdecydowanie gorsza	5	2	2	2	4	3	2	3	2
Gorsza	29	13	18	20	21	22	17	22	15
Trudno powiedzieć	8	10	8	13	9	15	14	13	13

Wpływ integracji z Unią Europejską na postrzeganie sytuacji naszego kraju na arenie międzynarodowej ilustruje diametralnie odmienny rozkład ocen wyrażanych przez zwolenników i przeciwników członkostwa Polski w tej organizacji.

Tabela 2

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?		
	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	69	20	11
Jestem temu przeciwny(a)	41	48	11
Trudno powiedzieć	28	33	39

Tabela 3

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Czy obecnie, Pana(i) zdaniem, sytuacja międzynarodowa Polski jest lepsza czy gorsza, niż była rok temu?			
	Lepsza	Taka sama	Gorsza	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Popieram	40	38	12	10
Jestem temu przeciwny(a)	21	42	28	9
Trudno powiedzieć	11	39	13	37

Ocena obecnej sytuacji Polski na arenie międzynarodowej i postrzeganie zmian w tym zakresie w stosunku do ubiegłego roku tylko w niewielkim stopniu wiąże się z deklarowanym zainteresowaniem polityką, wyrażającym się w tym, czy badany uważnie śledzi wydarzenia polityczne czy też umykają one jego uwadze². Rysuje się tu jednak pewna dość interesująca prawidłowość. Mianowicie w obu przypadkach oceny negatywne występują mniej więcej tak samo często wśród osób zainteresowanych polityką (w mniejszym lub większym stopniu), jak i tych, które w ogóle się nią nie interesują. Natomiast zainteresowanie polityką, głównie duże lub bardzo duże, sprzyja wystawianiu ocen pozytywnych.

Tabela 4

Zainteresowanie polityką	Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?		
	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Bardzo duże*	69	22	9
Duże	70	25	5
Średnie	67	26	7
Niewielkie	54	27	19
Żadne	46	24	30

*Ze względu na małą liczebność tej grupy w badanej próbie dane należy traktować ostrożnie

Tabela 5

Zainteresowanie polityką	Czy obecnie, Pana(i) zdaniem, sytuacja międzynarodowa Polski jest lepsza czy gorsza, niż była rok temu?			
	Lepsza	Taka sama	Gorsza	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Bardzo duże*	45	35	14	6
Duże	38	41	16	5
Średnie	39	39	16	6
Niewielkie	32	36	14	18
Żadne	20	40	10	30

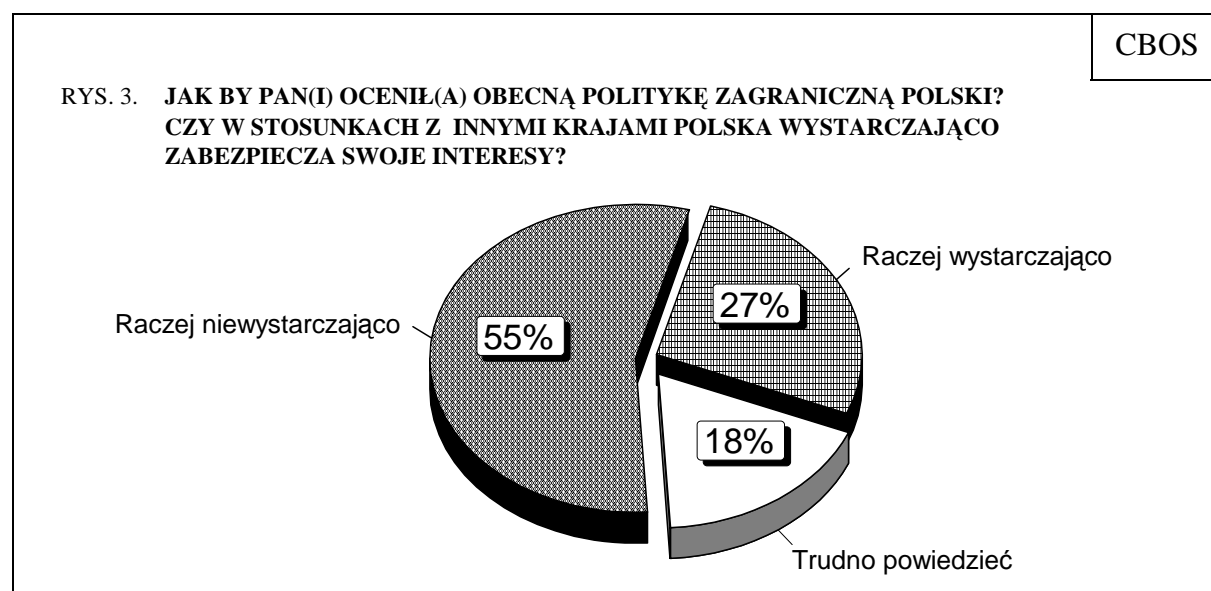
*Ze względu na małą liczebność tej grupy w badanej próbie dane należy traktować ostrożnie

² Swoje zainteresowanie polityką badani określali na pięciostopniowej skali: bardzo duże - uważnie śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce, duże - dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce, średnie - śledzę jedynie główne wydarzenia, niewielkie - często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia, żadne - praktycznie mnie to nie interesuje.

Pozytywne opinie o sytuacji Polski na arenie międzynarodowej w obu aspektach - oceny obecnej sytuacji i postrzegania zmian - związane są też w pewnym stopniu z położeniem społecznym badanych. Najczęściej (a w przypadku ocen sytuacji wyraźnie częściej od pozostałych) postrzegają ją jako dobrą członkowie kadry kierowniczej i inteligencji, badani prowadzący samodzielną działalność gospodarczą, respondenci z wyższym wykształceniem oraz osoby zadowolone ze swojej sytuacji materialnej. Opinie pozytywne częściej niż inni wyrażają też ludzie młodzi i mieszkańcy wielkich miast. Natomiast w zależności od tych kryteriów opinie negatywne zróżnicowane są o wiele słabiej lub wcale, podobnie jak w przypadku ich związku ze stopniem zainteresowania polityką. Może to oznaczać, że negatywne opinie na ten temat opierają się bardziej na swoiście stereotypowym postrzeganiu sytuacji Polski, podczas gdy pozytywne częściej formułowane są na podstawie wiedzy i oceny faktów.

OCENA POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ

Jak na tym tle oceniana jest polska polityka zagraniczna? Czy wystarczająco chroni ona interesy kraju?

Obecnie ponad połowa badanych (55%) jest zdania, że w stosunkach z innymi krajami Polska niewystarczająco zabezpiecza swoje interesy. Tak krytyczna ocena polskiej polityki zagranicznej nie jest jednak niczym nowym.

Tabela 6

Jak by Pan(i) ocenił(a) obecną politykę zagraniczną Polski? Czy w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco zabezpiecza swoje interesy?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	V '95	V '96	VI '97	VI '98	IV '99	V '00	V '01	VII '02	VII '03	V '04	VI '05
	w procentach										
Raczej wystarczająco	23	35	38	36	38	31	24	25	31	28	27
Raczej niewystarczająco	60	45	42	42	36	44	54	58	50	50	55
Trudno powiedzieć	17	20	20	22	26	25	21	17	19	22	18

Od połowy lat dziewięćdziesiątych, odkąd monitorujemy tę kwestię, przeważają krytyczne opinie o polskiej polityce zagranicznej. Raz tylko minimalną przewagę zyskał pogląd, że w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco zabezpiecza swoje interesy. Było to w roku 1999, po wejściu do NATO. Przystąpienie do Unii Europejskiej nie przyniosło takiego efektu. Co więcej, w ostatnich latach obserwujemy większy niż w drugiej połowie ubiegłej dekady krytycyzm w ocenie zabezpieczania interesów kraju na forum międzynarodowym. W pewnym stopniu może to być pochodną ogólnie bardzo złych nastrojów społecznych, a przede wszystkim bardzo niskich notowań rządu³. Istnieje bowiem wyraźny związek ocen polityki zagranicznej ze stosunkiem do gabinetu rządowego. Pozytywny stosunek do rządu łagodzi krytycyzm wobec prowadzonej przezeń polityki zagranicznej. Zwolennicy rządu znacznie częściej niż jego przeciwnicy, ale też częściej niż obojętni i pozostali uważają, że w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco chroni swoje interesy. Z drugiej jednak strony nawet wśród zwolenników rządu nieznacznie przeważa pogląd, że interesy Polski nie są wystarczająco zabezpieczane.

Tabela 7

Stosunek do rządu	Czy w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco zabezpiecza swoje interesy?		
	Raczej wystarczająco	Raczej niewystarczająco	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zwolennicy	42	47	11
Przeciwnicy	23	64	13
Obojętni	27	54	19
Trudno powiedzieć	23	36	41

Przekonanie, że w stosunkach z innymi krajami interesy Polski nie są należycie chronione, jest bardzo rozpowszechnione wśród przeciwników członkostwa naszego kraju w Unii

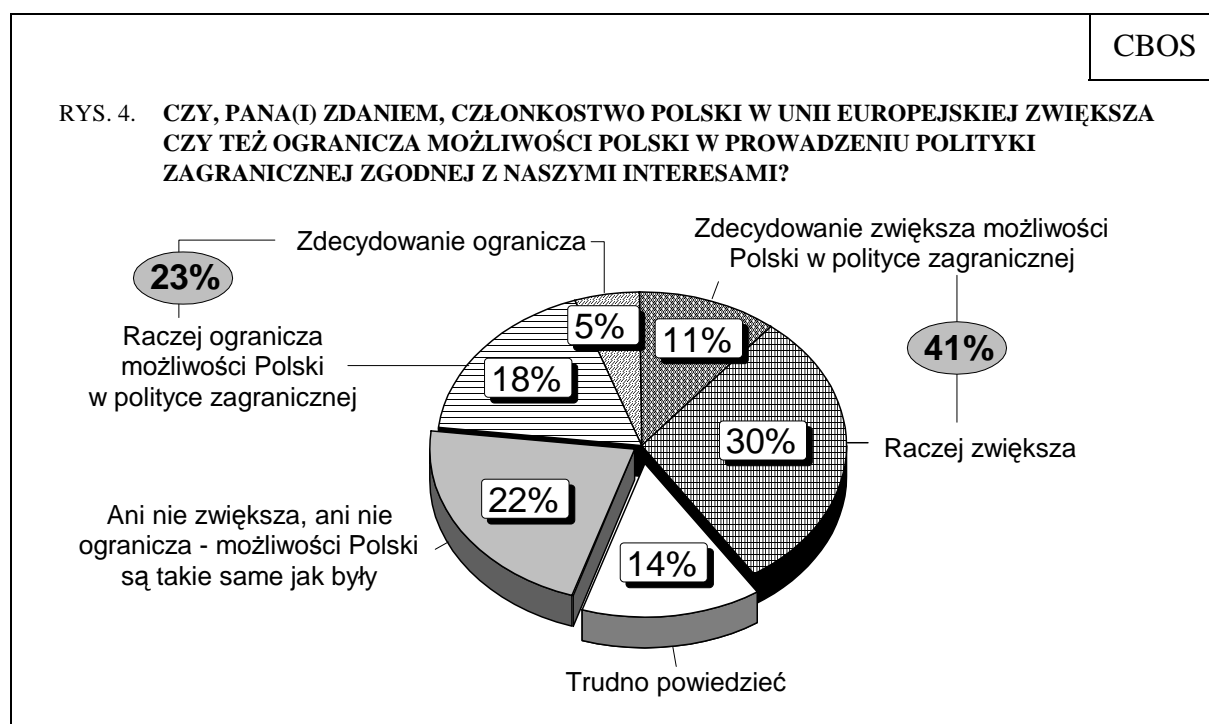
³ Por. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w czerwcu”, czerwiec 2005; komunikat nt. stosunku do rządu w czerwcu - w przygotowaniu.

Europejskiej - podziela je aż ponad trzy czwarte z nich. Należy jednak zwrócić uwagę, że również ponad połowa zwolenników integracji uważa, iż interesy te są niewystarczająco chronione.

Tabela 8

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Czy w stosunkach z innymi krajami Polska wystarczająco zabezpiecza swoje interesy?		
	Raczej wystarczająco	Raczej niewystarczająco	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	32	53	15
Jestem temu przeciwny(a)	13	77	10
Trudno powiedzieć	19	36	45

Z kolei interesujące jest, jak, zdaniem badanych, na możliwości prowadzenia skutecznej polityki zagranicznej zgodnej z interesem kraju wpływa okoliczność, że na arenie światowej Polska występuje jako członek wspólnoty europejskiej.

Wśród badanych najczęstszy (41% wskazań) jest pogląd, że członkostwo w Unii Europejskiej zwiększa możliwości Polski w prowadzeniu polityki zagranicznej zgodnej z interesami kraju. Zarazem jednak blisko jedna czwarta (23%) uważa, że fakt ten ogranicza możliwości polskiej polityki zagranicznej.

Opinie w tej sprawie zależą przede wszystkim od stosunku do integracji naszego kraju z Unią Europejską, choć zależność ta nie jest całkowicie jednoznaczna. Niemal co piąty zwolennik członkostwa Polski w UE uważa jednak, że ogranicza ono możliwości prowadzenia polityki zagranicznej zgodnej z naszymi interesami. Z drugiej strony co siódmy przeciwnik integracji przyznaje, że przynależność do UE zwiększa możliwości skutecznego działania na arenie międzynarodowej.

Tabela 9

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Czy, Pana(i) zdaniem, członkostwo w Unii Europejskiej zwiększa czy też ogranicza możliwości Polski w prowadzeniu polityki zagranicznej zgodnej z naszymi interesami?			
	Zwiększa	Ani nie zwiększa, ani nie ogranicza	Ogranicza	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Popieram	50	22	19	9
Jestem temu przeciwny(a)	15	26	48	11
Trudno powiedzieć	16	20	17	46

Większe zainteresowanie polityką, a więc także lepsza orientacja w sprawach międzynarodowych, sprzyja pogładowi, że członkostwo w UE zwiększa możliwości Polski w prowadzeniu polityki zagranicznej zgodnej z naszymi interesami.

Tabela 10

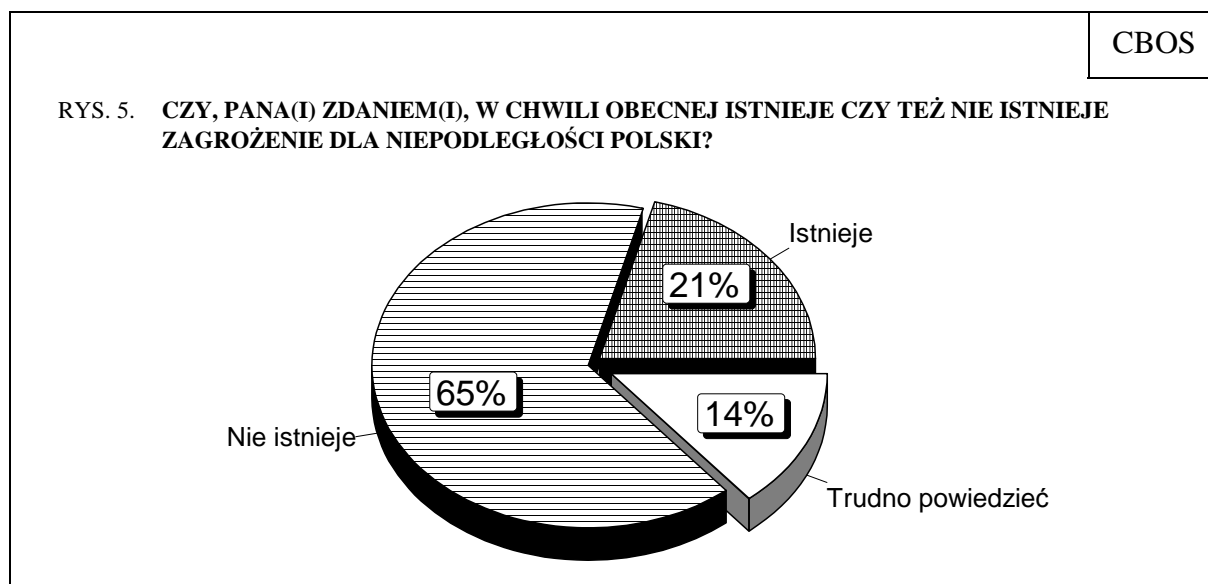
Zainteresowanie polityką	Czy, Pana(i) zdaniem, członkostwo w Unii Europejskiej zwiększa czy też ogranicza możliwości Polski w prowadzeniu polityki zagranicznej zgodnej z naszymi interesami?			
	Zwiększa	Ani nie zwiększa, ani nie ogranicza	Ogranicza	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Duże	49	20	27	4
Średnie	44	25	25	6
Niewielkie	36	22	25	17
Żadne	33	18	12	37

Przekonanie, że przynależność do UE zwiększa możliwości skutecznego działania na arenie międzynarodowej, jest dość silnie zróżnicowane w zależności od cech społecznych i demograficznych respondentów. Przede wszystkim dzielą ją ci, którzy zajmują wysoką pozycję społeczną. Najsilniejsze jest ono wśród najlepiej zarabiających, kadry kierowniczej i inteligencji, uczącej się młodzieży, badanych z wyższym wykształceniem oraz pracujących

na własny rachunek⁴. Przekonanie to systematycznie się zmniejsza wraz ze spadkiem poziomu wykształcenia - od 59% wśród osób z wyższym wykształceniem do 27% wśród mających wykształcenie podstawowe. Ponadto występuje ono tym częściej, im badani są młodszy - w najmłodszej grupie wiekowej podziela je ponad połowa (57%), w najstarszej zaledwie jedna czwarta (25%).

OCENA BEZPIECZEŃSTWA KRAJU

Od początku minionej dekady systematycznie monitorujemy ocenę stopnia bezpieczeństwa zewnętrznego Polski, pytając badanych, czy dostrzegają zagrożenie niepodległości naszego kraju. Jak obecnie kształtuje się to poczucie, gdy od sześciu lat Polska należy do Paktu Północnoatlantyckiego, a od roku jest członkiem Unii Europejskiej?

Zdecydowana większość badanych (65%) uważa, że w chwili obecnej niepodległość Polski nie jest zagrożona. Co piąty jednak (21%) wyraża przeciwny pogląd. Mniej więcej podobny rozkład opinii na ten temat obserwujemy od piętnastu lat w większości pomiarów, z tym że w niektórych latach znamienne są dość duże wahania.

---

⁴ Trzeba jednak zastrzec, że w badanej próbie ta ostatnia grupa jest niezbyt liczna.

Tabela 11

Czy w chwili obecnej istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?	Wskazania respondentów według terminów badań														
	II '91	V '92	VI '93	VI '94	V '95	V '96	VI '97	VI '98	IV '99	V '00	V '01	IX '02	VII '03	V '04	VI '05
	w procentach														
Istnieje	44	28	22	21	33	27	19	16	27	13	19	17	27	22	21
Nie istnieje	33	58	65	68	57	61	65	71	53	74	67	68	61	63	65
Trudno powiedzieć	23	14	13	11	11	12	16	13	19	13	13	15	12	15	14

W pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych notowaliśmy dość wyraźny spadek poczucia zagrożenia bezpieczeństwa kraju. W roku 1995 poczucie to nagle wzrosło, zapewne w związku z mocno artykułowanym wówczas sprzeciwem Rosji wobec planów naszego przystąpienia do NATO, w następnych latach zaś systematycznie spadało (choć nie bez zakłóceń). Najniższy poziom poczucia zagrożenia bezpieczeństwa Polski zanotowaliśmy w roku 2000, rok po wejściu do NATO. Jednak w kolejnych latach ponownie wzrosło przekonanie o zagrożeniu niepodległości kraju. Szczególnie nasiliło się ono w roku 2003, roku referendum akcesyjnego. Przyczyn tego można się doszukiwać w kampanii przedreferendalnej, w której wśród głównych argumentów przeciwnicy integracji wymieniali ograniczenie suwerenności Polski.

Obecnie ponownie umocniło się poczucie bezpieczeństwa kraju. Przekonanie o zagrożeniu niepodległości jest wyraźnie związane z negatywnym stosunkiem do Unii Europejskiej, ale występuje ono również wśród zwolenników UE, i to na poziomie wyższym niż wśród ogółu Polaków w roku 2000. Obawa przed zdominowaniem przez Unię Europejską nie wyczerpuje więc przyczyn poczucia zagrożenia zewnętrznego.

Tabela 12

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Czy w chwili obecnej istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?		
	Istnieje	Nie istnieje	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	17	73	10
Jestem przeciwny(a)	41	47	12
Trudno powiedzieć	19	37	44

Poczucie tego zagrożenia nie zależy od zainteresowania polityką, a więc orientacji w sprawach międzynarodowych, jest natomiast zróżnicowane w zależności od sympatii partyjnych.

Tabela 13

Potencjalne elektoraty	Czy w chwili obecnej istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?		
	Istnieje	Nie istnieje	Trudno powiedzieć
	w procentach		
LPR	19	77	4
PO	13	77	10
PSL*	9	79	12
PiS	27	66	8
Samoobrona	34	50	16
SdPI-UP*	14	80	6
SLD*	8	92	0
Niezdecydowani	24	58	18
Niezamierzający głosować	20	62	18

* Deklaracje wyborców tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na małą ich liczebność w badanej próbie

Zwolennicy poglądu, że obecnie istnieje zagrożenie niepodległości Polski, skupiają się przede wszystkim w dwóch elektoratach - Samoobrony (gdzie stanowią jedną trzecią ogółu) i PiS (więcej niż jedną czwartą). Najrzadziej natomiast podzielają ten pogląd potencjalni wyborcy SLD, PSL, a następnie PO i SdPI-UP.

Miniony rok przyniósł wyraźną poprawę opinii o sytuacji Polski na arenie międzynarodowej. Obecnie jest ona oceniana znacznie lepiej niż w dwóch poprzednich latach, co zapewne wynika z rozproszenia obaw i niepewności związanych z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej.

Paradoksalnie natomiast polska polityka zagraniczna oceniana jest nadal krytycznie, a poczucie braku zewnętrznego zagrożenia zmniejszyło się tylko w niewielkim stopniu. Taka percepcja sytuacji Polski na forum międzynarodowym wynika zapewne ze splotu różnych czynników, nieraz trudnych do rozszyfrowania. Mogą na to wpływać na przykład ogólnie bardzo złe nastroje społeczne oraz krytyczne opinie o rządzie, które ostatnio jeszcze się nasiliły. Z drugiej strony może to być efekt zwiększonych oczekiwań związanych z tym, że po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej badani, oceniając stopień zabezpieczenia interesów kraju, przyjmują inny punkt odniesienia. Najczęściej bowiem wyrażają pogląd, że członkostwo w Unii zwiększyło możliwości Polski w prowadzeniu polityki zagranicznej zgodnej z naszymi interesami.

Opracował
Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?
(%)

	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	26	14	1036
Płeć				
Mężczyźni	67	22	11	495
Kobiety	54	29	17	541
Wiek				
18-24 lat	71	22	8	151
25-34	64	27	9	186
35-44	63	27	10	169
45-54	59	27	14	215
55-64	60	27	13	127
65 lat i więcej	48	25	27	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	25	18	391
Miasto do 20 tys.	58	26	16	128
20-100 tys.	58	29	13	199
101-500 tys.	65	26	9	199
501 tys. i więcej mieszk.	70	21	8	119
Wykształcenie				
Podstawowe	50	28	22	302
Zasadnicze zawodowe	64	23	13	265
Średnie	60	29	10	358
Wyższe	79	16	5	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	83	11	6	70
Prac. umysł. niż. szczebla	70	17	13	81
Pracownicy fiz.- umysł.	70	23	7	97
Robotnicy wykwalifikowani	65	29	7	86
Robotnicy niewykwalifik.	58	31	11	52
Rolnicy	54	28	18	55
Pracujący na własny rach.	77	17	5	27
Bierni zawodowo				
Renciści	48	32	20	113
Emeryci	55	24	21	221
Uczniowie i studenci	62	29	9	59
Bezrobotni	52	31	17	121
Gospodynie domowe i inni	56	34	10	55
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	72	15	13	143
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	68	28	4	69
sekt. pryw. poza rolnict.	70	24	7	200
prywatnym gosp. rolnym	58	26	16	64
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	60	28	12	145
301-500	56	35	9	196
501-900	64	24	12	260
901-1200	70	20	10	77
Powyżej 1200 zł	79	13	8	51
Ocena własnych war. mater.				
Złe	56	31	14	346
Średnie	56	28	16	442
Dobre	74	15	11	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	30	20	93
Raz w tygodniu	59	27	14	520
1-2 razy w miesiącu	63	23	14	155
Kilka razy w roku	68	24	8	168
W ogóle nie uczestniczy	62	23	15	100
Poglądy polityczne				
Lewica	69	25	6	159
Centrum	71	22	7	277
Prawica	65	26	9	264
Trudno powiedzieć	44	29	28	335

Tabela 2. Czy obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski jest lepsza czy też gorsza, niż była rok temu?

(%)

	Lepsza	Taka sama jak rok temu	Gorsza	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	38	15	13	1035
Płeć					
Mężczyźni	38	40	14	8	494
Kobiety	31	37	15	17	541
Wiek					
18-24 lat	53	29	8	10	151
25-34	36	42	14	9	186
35-44	36	45	12	7	169
45-54	28	42	18	12	215
55-64	33	38	19	11	126
65 lat i więcej	24	34	14	28	188
Miejsce zamieszkania					
Wieś	30	38	17	15	391
Miasto do 20 tys.	34	34	16	17	128
20-100 tys.	35	38	15	12	199
101-500 tys.	32	49	10	9	199
501 tys.i więcej mieszk.	51	27	12	10	118
Wykształcenie					
Podstawowe	24	39	13	24	302
Zasadnicze zawodowe	35	40	17	8	265
Średnie	38	37	15	10	357
Wyższe	47	36	12	5	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	41	40	14	5	69
Prac.umysł.niż.szczebla	38	37	16	9	81
Pracownicy fiz.- umysł.	36	38	16	10	97
Robotnicy wykwalifikowani	39	47	10	5	86
Robotnicy niewykwalifik.	40	30	13	17	52
Rolnicy	30	47	14	9	55
Pracujący na własny rach.	63	22	12	3	27
Bierni zawodowo					
Renciści	22	41	17	20	113
Emeryci	28	36	16	20	221
Uczniowie i studenci	51	30	8	10	58
Bezrobotni	34	38	17	12	121
Gospodynie domowe i inni	29	48	8	15	55
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	41	37	11	12	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	42	34	19	4	69
sekt. pryw. poza rolnict.	39	41	13	7	200
prywatnym gosp. rolnym	32	43	15	11	64
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	32	40	15	13	145
301-500	38	35	16	10	196
501-900	33	41	13	13	260
901-1200	39	39	11	12	77
Powyżej 1200 zł	65	17	12	6	51
Ocena własnych war. mater.					
Złe	30	38	18	13	346
Średnie	30	43	14	13	442
Dobre	48	30	10	12	245
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	32	34	20	14	93
Raz w tygodniu	33	39	15	13	519
1-2 razy w miesiącu	32	38	11	19	155
Kilka razy w roku	41	38	14	7	167
W ogóle nie uczestniczy	34	43	10	12	100
Poglądy polityczne					
Lewica	46	38	13	3	159
Centrum	39	44	12	5	277
Prawica	35	39	18	8	264
Trudno powiedzieć	24	34	14	28	333

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, członkostwo Polski w Unii Europejskiej zwiększa czy też ogranicza możliwości Polski w prowadzeniu polityki zagranicznej zgodnej z naszymi interesami? 1 - Zwiększa możliwości Polski w polityce zagranicznej; 2 - Ani nie zwiększa, ani nie ogranicza - możliwości Polski są takie same jak były; 3 - Ogranicza możliwości Polski w polityce zagranicznej

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	22	23	14	1036
Płeć					
Mężczyźni	45	22	25	8	495
Kobiety	38	23	20	19	541
Wiek					
18-24 lat	57	20	17	6	151
25-34	46	18	28	8	186
35-44	45	27	22	6	169
45-54	39	21	25	15	215
55-64	36	27	23	13	127
65 lat i więcej	25	22	20	32	188
Miejsce zamieszkania					
Wieś	39	19	23	19	391
Miasto do 20 tys.	37	23	26	14	128
20-100 tys.	41	24	21	15	199
101-500 tys.	41	30	21	8	199
501 tys.i więcej mieszk.	51	18	25	7	119
Wykształcenie					
Podstawowe	27	22	22	29	302
Zasadnicze zawodowe	41	22	26	12	265
Średnie	48	23	22	7	358
Wyższe	59	22	19	0	111
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	64	18	18	0	70
Prac.umysł.niż.szczebla	55	27	14	4	81
Pracownicy fiz.- umysł.	47	25	20	8	97
Robotnicy wykwalifikowani	48	18	23	11	86
Robotnicy niewykwalifik.	35	18	29	18	52
Rolnicy	35	26	28	12	55
Pracujący na własny rach.	68	13	16	3	27
Bierni zawodowo					
Renciści	29	23	22	26	113
Emeryci	25	28	23	24	221
Uczniowie i studenci	61	14	24	1	59
Bezrobotni	41	17	29	14	121
Gospodynie domowe i inni	39	25	25	11	55
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	57	17	20	7	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	49	31	15	5	69
sekt. pryw. poza rolnict.	51	19	23	8	200
prywatnym gosp. rolnym	33	27	26	15	64
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	34	24	28	14	145
301-500	39	20	28	13	196
501-900	39	25	22	14	260
901-1200	44	26	23	7	77
Powyżej 1200 zł	66	17	13	4	51
Ocena własnych war. mater.					
Złe	34	25	25	16	346
Średnie	39	23	22	16	442
Dobre	55	17	21	7	247
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	25	30	21	93
Raz w tygodniu	45	19	22	15	520
1-2 razy w miesiącu	36	28	19	17	155
Kilka razy w roku	44	22	27	7	168
W ogóle nie uczestniczy	40	29	21	10	100
Poglądy polityczne					
Lewica	48	29	21	3	159
Centrum	46	23	27	5	277
Prawica	44	21	28	6	264
Trudno powiedzieć	31	20	17	32	335